

به نام یگانه هستی بخش گیتی

بررسی عوامل افت تحصیلی هنرجویان حسابداری

تهیه کنندگان :

۱ - محمد محمدی زاوله

۲ - سهیلا مرادی

استان کرمانشاه

سال تحصیلی ۹۲ - ۹۱

مقدمه:

قدمت آموزش های فنی و حرفه ای از زمان تاسیس نخستین هنرستان در سال ۱۳۰۵ در ایران به حدود ۸۵ سال می رسد . مطابق کتابچه تعلیمات فنی و حرفه ای که در سال ۱۳۴۹ تالیف گردید رشته حسابداری در سال تحصیلی ۴۸-۱۳۴۷ به رشته های شاخه فنی و حرفه ای اضافه گردید و بنابراین این رشته دارای پیشینه ای در حدود ۴۵ سال می باشد اما هنوز کیفیت آموزش این رشته نتوانسته سطح توقعات طراحان آن را برآورده کند هر چند تلاشهایی برای رشد کمی و کیفی این آموزش ها صورت گرفته است.

یکی از اهداف و سیاست های کلی وزارت آموزش و پرورش، توسعه کمی و کیفی رشته های فنی و حرفه ای و کاردانش است تا از این طریق زیرساخت های لازم برای اشتغال جوانان در کنار افزایش دانش آنان فراهم شود. وزارت آموزش و پرورش هر چند در این زمینه گام هایی برداشته اما تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله زیاد وجود دارد و موانعی در این زمینه وجود دارد که می توان از میان آنها به افت تحصیلی دانش آموزان اشاره کرد که باعث ائتلاف منابع می شود .

در سالهای اخیر افت تحصیلی در دروسی که امتحان آنها به صورت نهایی برگزار می گردد رشد چشمگیری را نشان داده است تا آنجا که توجه مسئولان به این مهم جلب شده و آن را نیازمند بررسی بیشتر در این زمینه ساخته است.

کارشناسان عرصه تعلیم و تربیت بر این باورند که افت تحصیلی یکی از معضلات بزرگ آموزشی در ایران است که هر ساله سبب هدر رفتن بخش بزرگی از سرمایه های مادی و معنوی کشور می شود. بنابراین باید ابتدا به تعریفی از افت تحصیلی پرداخت و سپس علل و عوامل آن را بیان کرد.

تعریف افت تحصیلی :

افت تحصیلی عبارتست از کاهش عملکرد تحصیلی و درسی دانش آموز از سطح رضایت بخش به سطحی نامطلوب و یا افت تحصیلی به درصدی از دانش آموزان در یک دوره آموزشی گفته می شود که مردود شده یا ترک تحصیل کرده اند.

حالاتهای مختلف افت تحصیلی یا مولفه های آن:

- ۱- افت کیفی، کاستی در پیشرفت تحصیلی با توجه به تفاوت بارز و پایدار میان توانائی فرد و عملکرد تحصیلی به صورت مشاهده تناقضهای آشکار بین مواردی چون هوش اندازه گیری شده ، آزمونهای کلاسی و آزمونهای پیشرفت تحصیلی یا اظهار نظر معلمان نسبت به آموخته های دانش آموزان تعیین می گردد. لازم به ذکر است که مواردی همچون کسب محفوظات به جای معلومات و کیفیت پایین تحصیلات دانش آموزان در مقایسه با آنچه باید باشد از مصادیق افت کیفی است.
- ۲- تکرار پایه، تکرار تحصیل در یک کلاس برای دانش آموزانی که در سال تحصیلی گذشته نیز در همان پایه تحصیل کرده اند تکرار پایه نامیده می شود.
- ۳- ترک تحصیل: ترک تحصیل به مفهوم موقعیت دانش آموزانی است که قبل از رسیدن به انتهای یک دوره آموزشی آن دوره آموزشی را رها می کنند. ترک تحصیل به سه گروه زیر اطلاق می شود:
 - الف- ترک تحصیل قبل از فرا رسیدن به انتهای دوره آموزشی و قبل از امتحانات پایانی مدرسه
 - ب- گروهی که پس از مردودی در امتحانات پایان سال (خرداد یا شهریور) از ادامه تحصیل منصرف می شوند.
 - ج- افرادی که پس از قبولی در امتحانات پایان سال از ثبت نام در کلاس بالاتر خودداری می کنند.
 - ۴- در مرحله خطر بودن قبل از ترک تحصیل ، تکرار پایه و مردودی به عنوان نشانه ای از در مرحله خطر بودن بروز می کند. ویژگی این مرحله از نظر ویتنبرگ (۱۹۸۸) عبارتند از: - سابقه تحصیلی ضعیف - سطح پایین تحصیلات والدین - نفرت از مدرسه - عدم شرکت یا شرکت جزئی در فعالیتهای فوق برنامه درسی - داشتن مسائل انضباطی - موقعیت های پایین اقتصادی اجتماعی - خودپنداری ضعیف.

در ادامه مطلب به دلایل افت تحصیلی در درس حسابداری در هنرستان های فنی و حرفه ای در

استان کرمانشاه می پردازیم

ادبیات و پیشینه تحقیق:

در کشور تحقیقات و مقاله های گوناگونی در باره ی علل افت تحصیلی در رشته های نظری و فنی و حرفه ای انجام گردیده است. از این تحقیقات به موارد زیر اشاره می شود.

ارزشیابی کیفیت ابعاد فردی، اجتماعی و اقتصادی برون دادهای هنرستان های فنی و حرفه ای دخترانه شهر تهران، عوامل افت تحصیلی در میان دانش آموزان در روزنامه جام جم آنلاین و فراز و نشیب های آموزشهای فنی و حرفه ای و کاردانش در مدارس ایران در خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران و عرضه و تقاضای آموزش هر کدام از مقالات فوق جنبه هایی از موارد افت تحصیلی در هنرستان ها را مورد مطالعه قرار داده اند.

روش بررسی :

در این بررسی اطلاعات گردآوری شده از طریق تبادل نظر با همکاران رشته حسابداری که دارای تجربه در امر آموزش درس حسابداری بودند و همچنین بررسی وضعیت هنرجویان از طریق پرس و جو از مدیران هنرستان ها از نظر توانایی های پایه ای برای یادگیری دروس حسابداری، رعایت استاندارد تعداد دانش آموزان در کلاس های کارگاهی، انگیزه و علاقه هنرجویان نسبت به این رشته، و همچنین بررسی محتوای کتاب بدست آمده است. در تحقیق، نمرات درس ریاضی هنرجویان در پایه اول برای بعضی از هنرستان ها نیز مورد بررسی قرار گرفته است چرا که توانایی در یادگیری این درس و تحلیل مسائل آن تاثیر بسزایی در یادگیری و تحلیل مسائل حسابداری دارد.

علل و عوامل افت تحصیلی در درس حسابداری :

در تحقیق انجام شده عوامل مختلفی در کاهش سطح کیفی آموزش و یادگیری دروس حسابداری و همچنین سطح کمی نمرات این رشته تشخیص داده شد. این عوامل به صورت زیر طبقه بندی می شوند.

1- وضعیت و بنیه علمی هنرجویان:

درباره وضعیت و بنیه علمی و زمینه های تحصیلی هنرجویانی که در هنرستان ها مشغول به تحصیل هستند موارد زیر قابل ذکر است:

الف: داشتن ضعف در دروس پایه مربوط به سال اول مانند ریاضیات که ارتباط تنگاتنگی با دروس تخصصی رشته حسابداری دارد.

از آن جا که دروس تخصصی رشته حسابداری ارتباط بسیار نزدیکی با تحلیلهای ریاضی دارد و درس اصول حسابداری یک که به عنوان اولین درس تخصصی حسابداری در پایه دوم ارائه می گردد با کاربرد معادله حسابداری شروع می شود که یک معادله درجه یک ریاضی است، ضرورت دارد دانش آموزانی که در این رشته ثبت نام می شوند دارای زمینه ریاضی خوبی باشند. دانش آموزانی که با گرفتن نمره قبولی از ریاضیات پایه اول در پایه دوم در رشته حسابداری ادامه تحصیل می دهند در یادگیری مطالب درسی و تحلیل آنها با مشکل روبرو شده و از عوامل اصلی افت تحصیلی در رشته حسابداری همین پایه ضعیف در درس ریاضی است.

ب: عدم موفقیت و یا ضعف در دروس تخصصی سال دوم در رشته حسابداری از قبیل اصول حسابداری ۱ و ارتقاء به پایه بالاتر و اخذ دروس تخصصی سال سوم که صد در صد وابسته به یادگیری دروس تخصصی پایه دوم است.

عامل دیگری که به نظام آموزشی جدید بر می گردد ارتقاء هنرجویان سال دوم به سال سوم بدون قبولی در دروس تخصصی سال دوم بدون کسب مهارت کافی در آن دروس که پایه و اساس دروس سال سوم است، می باشد.

1 - همان طور که همه افراد دست اندرکار در امور آموزش می دانند هر دانش آموزی که نتواند دروس پایه را در مقاطع پایین تر به خوبی بیاموزد در مقاطع بعدی برای یادگیری دروس وابسته به آن دچار مشکل می شود و این مشکل نیازی به گفتن ندارد و وضوح و روشنی آن مانند حساب دو دو تا چهار تا است. رفع این مشکل نیاز به همکاری مسئولین در سطح وزارت دارد تا با ایجاد دروس پیش نیاز و عدم اجازه انتخاب دروسی که پیش نیاز آنها گذرانده نشده از افت های بعدی جلوگیری کنند. زیرا که اتلاف منابع آنها کمتر از اتلاف منابعی است که هنرجو به پایه بالاتر ارتقاء داده شود و در نهایت هیچ کدام از دروس تخصصی را نیاموخته و نهایتاً به ترک تحصیل و حتی عدم موفقیت در اخذ دیپلم منجر شود.

2 - انگیزه هنرجویان:

افرادی که هدف از تحصیل خود را ندانسته یا هدف خاصی را دنبال نمی کنند انگیزه کافی برای تلاش جهت نیل به پیشرفت تحصیلی نخواهند داشت. بدیهی است اگر دانش آموزی خود هدف خود را انتخاب کند تمایل قلبی بیشتری برای تلاش تحصیلی و پیشرفت خواهد داشت. اما اگر از سر اجبار و بدون آگاهی و مطالعه خود را انتخاب نماید با احتمال بسیار زیاد در رسیدن به هدف دچار مشکل خواهد شد.

بعضی از مواردی که در ایجاد انگیزه هنرجویان موثر است به شرح زیر می باشد:

الف: انتخاب رشته حسابداری از روی اجبار با توجه به عدم کسب نمره لازم برای سایر

رشته ها و بدون علاقه و یا اجبار از سوی مسئولان ثبت نام هنرستان ها جهت تکمیل

ظرفیت کلاس ها

باتوجه به اینکه در میان خانواده ها شناخت کافی از رشته های فنی و حرفه ای وجود ندارد لذا

ثبت نام در هنرستان ها نیز آن چنان مورد استقبال قرار نمی گیرد. مدیران هنرستان ها برای

تکمیل ظرفیت کلاس ها، معمولاً به اختیار خود دانش آموزان را بدون در نظر گرفتن توانایی آنان

در رشته هایی که هنوز تکمیل ظرفیت نشده اند ثبت نام می نمایند. بسیاری از این موارد در کلاس

های درس مشاهده شده که هنرجویان ابراز داشته اند که به رشته حسابداری علاقه نداشته و به این علت که مجاز به انتخاب رشته های شاخه نظری نبوده و هنرستان مورد نظر نیز جز در رشته حسابداری داری ظرفیت خالی نبوده، به اجبار و بدون علاقه در این رشته ثبت نام کرده اند.

ب: عدم امکان ادامه تحصیل به صورت پیوسته در مقطع کارشناسی

تاثیری که آموزش عالی کشور از طریق برگزاری کنکور بر جوانان می گذارد را در این مساله نمی توان نادیده گرفت . با توجه به این که هنرجویان امکان ادامه تحصیل به طور مستقیم در مقطع کارشناسی را ندارند و می بایست ابتدا در کنکور کاردانی شرکت نموده و پس از اخذ مدرک کاردانی اقدام به شرکت در کنکور کارشناسی ناپیوسته نمایند، این شرایط عدم امکان شرکت در کنکور برای تحصیل در مقطع کارشناسی پیوسته، باعث ایجاد بی انگیزگی در هنرجویان برای تحصیل و مطالعه در هنرستان ها می شود و اغلب تصور می کنند که با شرایط سخت ادامه تحصیل احتمالا در همان مقطع دیپلم بلا تکلیف خواهند بود لذا این تصور باعث ایجاد افت تحصیلی برای آنان خواهد شد.

پ: عدم امکان جذب هنرجویان فارغ التحصیل شده هنرستان ها در بازار کار با توجه به

اشباع شدن بازار کار از فارغ التحصیلان دانشگاه ها

از آنجا که هدف از تعلیم و تربیت هنرجویان در هنرستان ها تربیت افراد متخصص در شاخه های فنی و حرفه ای است، هنر جویان نیز با این امید که در آینده بتوانند با استفاده از تخصص خود در بازار کار جایی برای خود پیدا کنند به این رشته ها روی می آورند. اما روند رو به افزایش مدارک تحصیلی در مقاطع بالاتر و کم شدن احتمال جذب هنرجویان پس از اخذ دیپلم چشم انداز نامناسبی را برای آنها ایجاد کرده و تقریبا منجر به یاس و ناامیدی نسبت به مطالعه بیشتر می شود. چرا که اگر در بازار کار شرایطی برای جذب هنرجویان برتر که توانایی انجام بسیاری از امور مربوطه را نیز دارند صرف نظر از مقطع تحصیلی آنها فراهم شود باعث ایجاد انگیزه و رقابت سالم در میان آنها و تلاش بیشتر برای به دست آوردن نمرات بهتر خواهد شد. با توجه به شرایط عدم جذب این هنرجویان آنها به جای گذراندن اوقات خود به مطالعه با تصور اینکه بعد از اخذ دیپلم نیز در جایی

استخدام نمی شوند، اوقات فراغت خود را به کارهای دیگری برای امرار معاش و کمک در تامین مالی خانواده خواهند پرداخت. زیرا که متأسفانه درصد بسیار کمی از هنرجویان هنرستان ها از قشر مرفه جامعه هستند و اقشار مرفه معمولاً فرزندان خود را برای تحصیل در هنرستان ها ثبت نام نمی کنند.

ت: عدم ایجاد فرهنگ عمومی برای اولویت دادن به رشته های فنی و حرفه ای توسط دولت ها، آموزش و پرورش، مشاوران مدارس و معرفی رشته های فنی و حرفه ای به دانش آموزان سال اول جهت انتخاب این رشته با توجه به اهداف هنرستان ها برای تربیت نیروهای متخصص عموماً اولیاء یا شناختی از رشته های تحصیلی موجود در هنرستان ها، اهداف و کاربرد آنها ندارند و یا در صورت داشتن آگاهی بنا به دلایلی فرزندان خود را در هنرستان ها ثبت نام نمی کنند. یکی از این دلایل که در قسمت فوق تشریح شد امکان ادامه تحصیل به صورت مستقیم در مقطع کارشناسی است. دانش آموز با این تصور رشته های نظری را انتخاب می کند که بعد از اخذ دیپلم می تواند همین رشته های موجود را در دانشگاه ها در مقطع کارشناسی و فقط با یکبار شرکت در آزمون انتخاب کند بنابراین به راحتی دست از تحصیل در هنرستان ها کشیده و اقدام به انتخاب رشته های نظری می کند. بنابراین کسانی که نتوانسته اند امتیاز لازم جهت ثبت نام در رشته های نظری را کسب کنند از روی اجبار و ناچاری برای ثبت نام به هنرستان ها مراجعه می کنند. رفع این نقیصه ادامه تحصیل همت و همکاری مسئولین آموزش و پرورش و وزارت علوم را می طلبد. از دیگر مواردی که می توان به عنوان فرهنگ سازی به آن اشاره کرد، ارشاد و راهنمایی دانش آموزانی است که برای انتخاب رشته به مشاوران مدارس مراجعه می کنند. متأسفانه به جای اینکه همکاران مشاور دانش آموزان را به سمت و سوی هنرستان ها سوق دهند، بعضی اوقات مشاهده که حتی کسانی را از لحاظ بنیه درسی قوی و علاقه مند به تحصیل در هنرستان ها هستند، از ثبت نام در هنرستان ها منصرف می کنند. در این جا باز هم تاکید دارم که یکی از مهمترین دلایل مشاوران

برای منصرف کردن دانش آموزان خوب از ثبت نام در هنرستان ها امکان ادامه تحصیل به صورت مستقیم در مقطع کارشناسی در دانشگاه ها در رشته های مربوط به هنرستان ها است.

در این میان نیز نمی توان از عدم تحقیق کافی والدین در مورد رشته های تحصیلی غافل بود.

والدین اکثرا با این تصور فرزندان خود را به هنرستان ها نمی فرستند که هنرستان ها مکان

مناسبی برای آنها نیست و فقط دانش آموزان تنبل که توانایی ادامه تحصیل در شاخه نظری را

ندارند در آنجا ثبت نام می کنند که این مورد هم به فرهنگ سازی بر می گردد

ج: اشتغال به کار هنر جویان و در اولویت دوم قرار دادن درس:

برخی از هنرجویان در استان کرمانشاه که رشته حسابداری را برای ادامه تحصیل در مقطع

متوسطه انتخاب کرده اند دانش آموزانی هستند که در نوبت مخالف تحصیل به کارهای جانبی

برای امرار معاش و کسب مخارج تحصیل می پردازند. با توجه به این که این کارها اوقات مطالعه

هنرجویان را به خود اختصاص داده و نیز باعث خستگی مضاعف می شود لذا چاره اندیشی برای این

موارد نیز لازم و ضروری است. به گفته هنرآموزان استان در کلاس های درسی از این قبیل

هنرجویان بسیارند.

3 - مشکلات ناشی از نیروی انسانی شامل هنرآموزان که عبارتند از:

عدم وجود امکانات و تسهیلات مطلوب آموزشی مثل کمبود معلمان مجرب ، با سواد و توانا و دارای

صلاحیت علمی و آموزشی کافی و دارای مدرک تحصیلی از دانشگاه های معتبر ، در انتقال مطالب

درسی به دانش آموزان ، وجود ضعف در روش تدریس ، تاکید بر محفوظات ، حفظ آرامش و انضباط

کلاس بسیار موثر و از عوامل اصلی افت تحصیلی هنرجویان محسوب می شوند.

الف: به کارگیری نیروهای دارای عدم صلاحیت و آموزش کافی برای تدریس این دروس از

لحاظ مدرک تحصیلی و دانشگاه محل تحصیل:

با توجه به این که افرادی که در هنرستان ها تدریس می کنند باید دارای تخصص فنی یا حرفه ای

باشند افرادی که در سالهای قبل از ۱۳۸۰ استخدام شده اند معمولا دارای مدارک پایین تر از

کاردانی هستند و با توجه به متنوع شدن و تغییر مطالب درسی گاهی اوقات توانایی و تسلط کافی برای تدریس درس مورد نظر را ندارند که این امر در کلاس های ضمن خدمت و باز آموزی بسیار مشاهده شده است. از سالهای ۱۳۸۰ تا کنون در طی استخدام های وزارت آموزش و پرورش نیز مشاهده شده است که با وجود افراد متخصص در زمینه های فنی و حرفه ای که دارای مدارک بالا و از دانشگاه های معتبر، اقدام به استخدام افرادی برای اشتغال به تدریس شده است که حتی موفق به اخذ نمره علمی لازم نشده اند. حال جای این سوال باقی است که آیا شخصی که خود بر مطلبی احاطه کافی ندارد می تواند به تدریس آن مطلب بپردازد و پاسخگوی سوالات هنرجویان باشد؟ به یقین می توان گفت یکی از مهمترین مواردی که در این استان منجر به افت تحصیلی رشته تحصیلی حسابداری شده است به کار گیری افرادی است که صلاحیت علمی و تخصصی کافی را در این زمینه ندارند تا بتوانند مطالب درسی را با آگاهی و تسلط کافی به هنر جویان این رشته انتقال دهند و پاسخگوی سوالات درسی آنها باشند.

یکی از مواردی که باید در استخدام ها در نظر گرفته شود اعطای امتیاز به دانشگاه های محل تحصیل و به دنبال آن انجام مصاحبه های تخصصی لازم توسط هنرآموزان با تجربه و کارآموده و همچنین تست تدریس در کلاسی متشکل از دانش آموزان است. چرا در مثل آمده است خفته را خفته کی کند بیدار؟

ب: وجود ضعف در بعضی از هنرآموزان برای تدریس دروس حسابداری ، عدم مطالعه کافی توسط برخی از آنها و یا اشتغال به کارهای دیگر به جای مطالعه (به دلیل مشکلات اقتصادی)

هم چنان که در قسمت فوق اشاره شد بعضی از هنرآموزان در ارائه مطالب درسی توانایی کافی ندارند و بارها این موارد در نظر خواهی هایی که توسط سرگروه های آموزش انجام شده توسط هنرجویان اشاره شده است. هنرآموزان گاهی اوقات تدریس را در اولویت چندم خود قرار می دهند. بنابراین برای انجام مطالعه و بروزآوری اطلاعات خود اوقات کمتری را اختصاص می دهند که این

امر به انگیزه هنرآموزان و میزان رضایت آنها از وضعیت حقوقی بر می گردد. تخصص هنرآموزان هنرستان ها به گونه ای است می توانند به راحتی در بازار کار به کاری در راستای تخصص خود به حقوقی بیشتر از آنچه که از آموزش و پرورش دریافت می کنند بپردازند. بنابراین انگیزه ای برای مطالعه نمی ماند و زمانی که باید برای مطالعه اختصاص داده شود به کار دیگری برای تامین مخارج زندگی گذرانده می شود بنابراین ممکن هنرآموز خسته از کار غیر از تدریس خود وارد کلاس شود و بدون مطالعه به امر تدریس بپردازد که عامل بسیار مهمی در افت تحصیلی و از بین بردن شادابی کلاس و ذوق دانش آموزان برای یادگیری است. زیرا که خستگی های هنرآموز به دانش آموزان نیز منتقل می شود و یا گاهی اوقات کلاس درس را زمانی برای استراحت و رفع خستگی ناشی از سایر امور می داند.

پ: عدم رعایت شرایط علمی و تخصصی در استخدام نیروهای جدیدالاستخدام که منجر به مشکلات ناشی از بند الف می شود.

با توجه به آنچه که در بند الف بیان گردید در استخدام کسانی که قرار است امر آموزش را به دست بگیرند باید نهایت دقت و سنجش را به عمل آورد تا شخص متقاضی دارای صلاحیت تخصصی و علمی کافی باشد. زیرا فقط توجه به کمیت نیروی انسانی برای پوشش ساعات درسی هنرستان ها و تامین نیروی انسانی مورد نیاز کافی نیست بلکه آن چه که در درجه اهمیت بالاتری قرار دارد کیفیت تحصیل و آموزش دادن مطالب آموخته شده در دانشگاه ها در حد نیاز به هنرجویان است. اگر یک هنرآموز خود به درستی آموزش ندیده باشد و به کار آموزش وارد شود افت تحصیلی شدیدی را برای هنرجویان به همراه خواهد آورد.

4 - مشکلات فرهنگی ، خانوادگی و اقتصادی برخی هنرجویان :

متأسفانه استان ما یکی از معدود استانهایی کشورمان است که بالاترین آمار بیکاری را دارد. بسیاری از هنرجویان با مشکلات عدیده ای که در منزل دارند، سر کلاسهای درس حاضر می شوند و این امر قطعاً سبب عدم تمرکز بریادگیری خواهد شد، هنرجویی که قبل از حضور در کلاس شاهد

دعوی مفصل پدر مادر خود برسر خرجی زندگی بوده چگونه می تواند با تمرکز آموزش ببیند !
هنرجویی که پدر ومادرش در آستانه جدایی هستند یا جدا شده اند چگونه می تواند با آسایش
خاطر درسهایش را فراگیرد ! و....

5 - امکانات آموزشی و تجهیزات کارگاهی شامل:

در باره عواملی که مربوط به امکانات آموزشی در محیط هنرستان ها بر ضعف در آموزش تاثیر می
گذارد موارد زیر متذکر می گردد:

الف: دایر کردن رشته حسابداری به عنوان یک رشته کم هزینه و اختصاص سرانه رشته حسابداری
برای تجهیز کارگاه سایر رشته ها

متاسفانه تصور اکثر مدیران در هنرستان ها بر این است که رشته حسابداری از لحاظ فضا و هزینه
کمترین مخارج را دارد. تصور بر این است که در این رشته نیازی به کارگاه وجود ندارد، آموزش
در همان فضای کلاس درس به صورت تئوری و حل مساله صورت می گیرد و غیر از تخته و ماژیک
ابزار تجهیزات دیگری لازم نیست. بنابراین در سطح استان مشاهده می شود که تعداد انگشت
شماری از هنرستان های فنی و حرفه ای در رشته حسابداری دارای کارگاه باشند. در این زمینه
مدیران حتی سرانه رشته حسابداری برای رشته هایی نظیر کامپیوتر، برق، مکانیک و سایر رشته
هزینه می کنند. این تصور باعث عدم تجهیز کارگاه های حسابداری و ایجاد فضای مناسب آموزشی
می گردد که به نوبه خود از عوامل ایجاد افت تحصیلی در این رشته می باشد.

ب: عدم وجود کارگاه حسابداری برای درس حسابداری و در صورت وجود عدم تجهیز کارگاه ها به
وسایل کمک آموزشی

همان طور که در پاراگراف قبلی اشاره گردید مدیران اعتقادی به ایجاد و تجهیز کارگاه برای رشته
حسابداری ندارند و سرانه مربوطه را صرف تجهیزات سایر رشته ها می نمایند.

برای آموزش مناسب وجود فضای مناسب و امکانات و تجهیزات مناسب از نیازهای اولیه است.

داشتن میز مناسب با کار حسابداری، ماشین حساب، وجود رایانه در کلاس و استفاده های از

ابزارهای الکترونیکی در کارگاه ها از عوامل کاهش اتلاف وقت و بهینه سازی تدریس و آموزش است.

پ: عدم وجود هنرآموز همراه در کلاس های کارگاهی:

در بعضی از کلاس های درسی نیاز است که هنرآموز دوم نیز در کلاس ها وجود داشته باشد تا با توجه به جمعیت هنرجویان در کلاس بهتر بتوان به تکالیف و یا کارهای عملی آنان در کارگاه ها رسیدگی کرد و این مورد در آیین نامه های آموزشی پیش بینی شده است. ام متاسفانه اخیرا در کشور اجرای این آیین نامه ها به عللی از قبیل کاهش ساعات حق التدریس نادیده گرفته شده و کیفیت آموزش فدای کمیت مخارج و هزینه ها شده است. این نقیصه موجب اتلاف زمان مختص به آموزش شده و اوقات بیشتری در کلاس به رسیدگی به کارهای هنرجویان اختصاص داده می شود که خود از عوامل افت تحصیلی است.

6 - فضای کلاسی:

عدم رعایت تعداد استاندارد هنرجویان در کلاس هایی که نمره قبولی آنها ۱۲ است مطابق با دستورالعمل ساماندهی نیروی انسانی می توان تعداد ۳۲ دانش آموز ثبت نامی در هنرستان ها را به دو کلاس تقسیم کرده تا کیفیت آموزش افزایش یابد. اما در استان می شود که گاه تعداد هنرجویان یک کلاس از مرز ۳۵ نفر نیز در رشته حسابداری می گذرد و با وجود ثبت نام بیش از ۶۰ نفر در این رشته آنها را در دو کلاس ساماندهی می کنند. این معضل از اصلی ترین عوامل افت تحصیلی محسوب می شود.

7 - محتوای کتابهای درسی و برنامه تحصیلی:

الف: کمبود ساعات برنامه درسی برای پوشش سرفصلها بعضی از درسها نظیر حسابداری شرکتهای، مفاهیم و روشهای آماری ۲ و ریاضیات امور مالی از موارد دیگری که به محتوای کتاب و برنامه درسی برمی گردد کافی نبودن زمان برای آموزش مطالب است. با توجه به زیاد بودن حجم مطالب و سرفصل های کتاب و تنوع مطالب در هر سر زمان در برنامه هفتگی برای ارائه مطالب آن بسیار کم خواهد بود و این کمبود زمان نه تنها باعث

جلوگیری از توضیحات بیشتر در باره درس و رفع اشکالات هنرجویان می شود بلکه اشکالات دیگری نیز به بار می آورد که در زیر یک مورد از آنها اشاره می گردد.

ب: عدم امکان برگزاری مستمر و مکرر امتحانات کلاسی با توجه به محدودیت زمانی ذکر شده در بند الف فوق

آن چنان که در بند فوق ذکر گردید کمبود زمان در برنامه درسی برای برخی دروس حسابداری مشکلاتی را به بار می آورد که یکی از آنها ایجاد محدودیت برای ارزیابی وضعیت پیشرفت تحصیلی هنرجویان می باشد. با توجه به زمان کم و تراکم مطالب درسی، فرصت چندانی برای برگزاری آزمون های کلاسی باقی نمی ماند. بنابراین ضعف های درسی هنرجویان در این درس کمتر شناخته شده و باعث ایجاد افت در امتحانات نهایی آنان می شود.

ت: وجود اشکالات فراوان در مطالب و مسائل کتاب که با توجه به تذکرات همکاران از سراسر کشور هنوز رفع نگردیده است.

مطالب درسی کتاب حسابداری شرکتها علاوه بر متنوع بودن و داشتن حجم زیاد سرفصل، از لحاظ کیفیت نیز دارای اشکالات بسیار زیادی که توسط هنرآموزان بارها یادآوری شده است. وجود مسائل دارای اشکال، مطالبی که توضیحات کافی درباره آنها داده نشده اما مسائل مربوط به آنها در پایان فصل گنجانده شده و مواد دیگری از قبیل موجبات اختلاف نحوه حل مسائل و تدریس را فراهم آورده است. در حالی که تدریس در کل کشور باید یکنواخت باشد و این مورد قطعاً باعث افت در نمرات اکتسابی در امتحانات نهایی می شود.

8 - فراموش شدن نقش اولیاء در رسیدگی به وضعیت تحصیلی فرزندان و واگذاری تمام مسئولیت ها به هنرستان ها(ارتباط اولیاء و مربیان):

با توجه به ازدیاد جمعیت دانش آموزی در کلاس و مشکلات دیگر در فرآیند تعلیم و تربیت بسیار اشتباه خواهد بود که پدران و مادران مسئولیت فرزندان خود را به کلی به مدرسه واگذار کنند . بدون شک آنها نمی توانند امیدوار باشند که فرزندانشان هیچ مشکل یا کمبودی نخواهند داشت . از طرف دیگر معلمان نیز نمی توانند بدون یاری و هماهنگی با خانواده ها در آموزش و تربیت دانش

آموزان و شکوفا سازی درست استعداد های آنان موفق باشند.

پیشرفت تحصیلی قبل از هر چیزی مستلزم برخورداری دانش آموزان از یک فضای متعادل و هماهنگ در خانه و مدرسه می باشد . محیط خانواده ، الگوهای رفتاری ، احساس و تفکر صحیح را به کودکان می آموزد و در آنان انگیزه و رغبت برای تحصیل و کسب علم را فراهم می سازد و مدرسه ضمن سازمان دادن و هدایت کردن صفات روانی و رفتارهای کودکان برای یک زندگی سازنده و خلاق اجتماعی ، علم و دانش و مهارت های لازم را به آنان می آموزد.

توجه نکردن به تکالیف و مسائلی که جهت تمرین و تکرار مطالب درسی در منزل به هنرجویان واگذار می شود یکی از مواردی است که باعث افت تحصیلی می شود، چرا که بارها مشاهده شده که هنر جو مطالب و نکات درسی را در کلاس درس آموخته ولی به علت عدم تمرین و تکرار آنرا به فراموشی سپرده است. در این مورد نیز مشارکت مستمر و فعال والدین در پی گیری تکالیف ارائه شده به هنرجویان و پی گیری مستمر وضعیت تحصیلی آنها از هنرستان ها لازم است که متأسفانه این نقش اساسی والدین به فراموشی سپرده شده است. عدم تمرکز حواس هنگام مطالعه و انجام تکالیف درسی علت افت تحصیلی و شکست برخی از دانش آموزان می باشد و این مهم با مشارکت والدین و رسیدگی به موقع به وضعیت تحصیلی فرزندان و همچنین استفاده از نظرات مشاوران هنرستان ها قابل حل است .

نتیجه گیری:

با توجه به اهدافی که برای آموزشهای فنی و حرفه ای در هنرستان ها در نظر گرفته شده است، متأسفانه دستیابی به این اهداف کاملاً محقق نشده و بعضاً مشاهده می شود که در بعضی رشته ها و یا مناطق نه تنها اهداف تعریف شده، محقق نگردیده بلکه فاصله زیادی با آنها ایجاد شده است. فاصله گرفتن از این اهداف به علت عدم رعایت برخی شرایط و الزامات است که خود به ایجاد افت تحصیلی در هنرجویان که شامل کاهش نمرات و یا عدم اتمام دوره تحصیلی است، منجر گردیده و

در موفقیت یا افت تحصیلی آنها تاثیر بسزایی دارد. این عوامل در گروههای متعددی در این تحقیق مورد مطالعه قرار گرفته که شامل عوامل مرتبط با هنرآموز، هنرجو و خانواده، فضای کلاسی و کارگاهی و وضعیت محتوایی کتاب بوده است.

درست که همه عواملی که در متن تحقیق بیان گردیده است به نحوی در ایجاد فاصله از اهداف آموزشهای فنی و حرفه ای موثرند اما شدت آنان به یک اندازه نیست. از میان آنها بیشترین تاثیر را عوامل مرتبط با هنرجو و هنرآموز دارا می باشند که اگر شرایط حداقلی را برای آنها در نظر بگیریم یقیناً مشکلات افت تحصیلی در این زمینه رفع خواهد شد.

پیشنهادات:

برای رفع مشکلات و موانع دستیابی به اهداف آموزشی، با توجه به مواردی که تحلیل گردید پیشنهادات زیر برای بهبود وضعیت تحصیلی هنرجویان رشته حسابداری ارائه می گردد :

- رعایت حداقل نمره ریاضی ۱۴ برای ورود به این رشته
- راهنمایی و مشاوره دانش آموزان پایه اول توسط مشاوران محترم برای ورود به هنرستان ها
- رعایت پیش نیاز برای درس های تخصصی و عدم توان انتخاب دروس تخصصی در مقطع بالاتر بدون کسب امتیاز از دروس قبلی که پیش نیاز آن بوده است.
- ارتباط بیشتر اولیاء با هنرستان ها و پی گیری وضعیت تحصیلی فرزندان خود
- تغییر محتوای کتاب و کاهش آن
- از همه مهمتر رعایت نکات ضروری و لازم در جذب و به کار گیری هنرآموزان دارای صلاحیت کافی علمی و دارای مدرک از دانشگاه های معتبر
- ایجاد و تجهیز کارگاهی
- رعایت سقف استاندارد تعداد هنرجویان در کلاس های کارگاهی
- ایجاد فرهنگ عمومی از طریق رسانه ها برای انتخاب رشته های فنی و حرفه ای

چکیده:

نظام آموزش فنی و حرفه ای عهده دار تربیت نیروی انسانی متخصص ماهر و نیمه ماهر در مرحله پیش ازدا نشگاه برای جامعه است و آموزش نیروی های انسانی کارآمد از وظایف آن به شمار می رود. برخلاف نقش کلیدی که آموزش های فنی و حرفه ای و می تواند در پیشرفت اقتصادی و رسیدن به اهداف اجتماعی و فردی ایفا کند مسائلی و مشکلاتی مانند عدم موفقیت هنرجویان در بازار کار به علت اشباع مدارک بالاتر، فقدان ارتباط لازم بین رشته های فنی و حرفه ای و مناطق جغرافیایی، ثبت نام دانش آموزان بدون علاقه به رشته های فنی و حرفه ای، مشکلات مالی و تغذیه های نامناسب، مشکلات خانوادگی (طلاق و معطلاتی از این قبیل که بیش از هر چیز بر فرزندان تأثیر منفی خواهد گذاشت)، بدون انگیزه کافی و دارای بنیه ضعیف درسی خصوصا در درس ریاضیات که ارتباط تنگاتنگی با تحلیل مطالب درسی هنرستان ها دارد، فراموش شدن نقش اولیاء از لحاظ ارتباط با محیط آموزشی، درپاره ای موارد، جذب هنرآموزانی که از لحاظ مدرک و صلاحیت علمی دارای ضعف هستند و موارد دیگری از این قبیل موجبات افت تحصیلی شدید در هنرستان ها را فراهم کرده است. لذا توجه به این مقوله برای جلوگیری از اتلاف منابع و رسیدن به اهداف مورد نظر در آموزشهای فنی و حرفه ای ضروری به نظر می رسد. تحقیق حاضر به مطالعه علل و عوامل افت تحصیلی هنر جویان رشته حسابداری در استان کرمانشاه می پردازد.

با امید به آینده ای که این قبیل مشکلات به حداقل رسیده باشد.